

Magyarországi Német Önkormányzatok Napja

XXII. országos gála Pécsen

Kitüntetések átadásával egybekötött, elegáns gálaműsort adott január 13-án a pécsi Kodály Központban a **Magyarországi Németek Országos Önkormányzata**. A hazai német közösség huszonkettedik alkalommal ünnepelte az első német nemzetiségi önkormányzatok megalakulásának évfordulóját. Színvonalas szólisták és díjnyertes kultúrcsoportok töltötték be a színpadot. Nagy elismerést arattak, főként népzenei, néptánc- és népdalprodukcióikkal – ahogy mindig az elmúlt esztendőben.

– A 2018-as év azért különleges számunkra, mert választások következnek, és mi képviselői mandátummal szeretnénk az Országgyűlésbe kerülni. A mai gála, annak programja és a kitüntetendők személye pedig jól példázza, hogy ezt mi miért is szeretnénk – fogalmazott köszöntőbeszédében *Heinek Ottó*, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának elnöke. – Azért, hogy hatékonyabban beleszólhassunk a fiataljaink oktatás-nevelésébe. Azért, hogy egyesületeink több támogatást kaphassanak, és azáltal majd még többet tehessenek kulturális örökségünk ápolásáért. A fiatal nemzedékek támogatása, egy korszerű oktatási rendszer kialakítása, az európai értékek felkarolása, valamint Magyarország és a szomszédos országok, illetve Németország közti jó kapcsolat fenntartása – ez az, amiért dolgozunk, és amiért a parlamentben is síkra szállnánk.

Az országos gála fővédnöke és ünnepi szónoka a Német Szövetségi Köztársaság magyarországi nagykövete volt. Német- és Magyarország múltja, jelene s jövője összefonódott, amiben a magyarországi németek kulcsszerepet töltenek be – kezdte beszédét *Volkmar Wenzel*.

Volkmar Wenzel

A Magyarországon élő német kisebbség különösen jó példa arra, hogy a hagyományhűség, a jelen és a jövőbe vetett hit jól összeegyeztethető. Az Európára vonatkozó jövőt abban látjuk, hogy a határokat – amelyekért évszázadokon át harcoltunk – legyőzzük, és hogy a magyarok, a németek és más nemzetek között hidakat építsünk. És ehhez a magyarországi németek nagyban hozzá tudnak járulni.

A nagykövet arra is kitért, hogy bár az új német kormány még nem alakult meg, a német külpolitikát illető – így többek között a német kisebbségek támogatására vonatkozó – alapelvek a jövőben is változatlanok maradnak.

Rozmaringág osztás

Kitüntetést vehettek át:

Hárman vehették át a „Magyarországi Németiségért Arany Díszítőt”, a német nemzetiség legrangosabb kitüntetését. Elismerésben részesült:

Hartmut Koschyk (Berlin, Németország)
Bundestag-képviselő, a német szövetségi kormány volt kivándorlás- és nemzeti kisebbségügyi megbízottja.

1959-ben, egy felső-sziléziai elűzött család fiaként született. 1978-ban lépett be a CSU-ba (a Bajor Keresztényszociális Unióba). A katonai szolgálat teljesítését követően Bonnban, egy Bundestag-képviselő tudományos munkatársaként dolgozott, és eközben a bonni egyetemen törté-

nelmet és politikatudományokat hallgatott. Mindössze 28 éves volt, amikor az Elűzöttek Szövetségének (Bund der Vertriebenen) főtítkárává választották – e tisztségét 1991-ig töltötte be. Hartmut Koschyk 1990-től 2017-ig volt a Bundestag tagja. Képviselőként sok éven át tevékenykedett elűzöttekkel és menekültekkel foglalkozó területeken. 2005-2009 között a CSU tartományi frakcióvezetője, 2009-től 2013-ig a Szövetségi Pénzügyminisztérium államtitkára volt. 2014-2017 között a német szövetségi kormány kivándorlás- és nemzeti kisebbségügyi megbízottjaként tevékenykedett. Elkötelezetten és sikeresen szállt síkra az Európa német kisebbségei közti együttműködés élénkítéséért. Felhívta a szövetségi parlament és a szövetségi

kormány döntéshozóinak figyelmét a német népcsoportok ügyeire, és elérte azt, hogy a német kisebbségek támogatása számos területen növekedjék.

Oszwald József (Városlőd)

nyugalmazott pedagógus, iskolaigazgató, a német nemzetiségi oktatás ügye iránt elkötelezett oktatási szakértő.

1951-ben született Városlődön, egy magyarországi német család gyermekeként. A veszprémi Lovassy László Gimnáziumban tett érettségi után a Pécsi Tanárképző Főiskolán szerzett történelem és magyar, majd 1995-ben a Veszprémi Egyetemen német szakos tanári diplomát. 1987-ben a Városlődi Általános Iskola igazgatóhelyettese, egy évvel később pedig igazgatója lett. Egy évtizeden át vezette ezt az oktatási intézményt. Fontos kezdeményezések kötődnek a nevéhez: egy kétnyelvű iskolaújítás elindítása, a tanulók német nyelv iránti érdeklődésének kreatív eszközökkel való felkeltése, a nemzetiségi iskolák megyei szintű kulturális versenyének szervezése, valamint a Veszprém megyei német nemzetiségi oktatás szakmai megújítása. 1998-tól a Veszprémi Megyei Pedagógiai Intézet és Szakszolgálat munkatársa, majd idővel helyettes vezetője lett. Kapcsolatot tartott a német nemzetiségi óvodákkal és iskolákkal: szakanyagokkal látta el azokat, fejlesztette a megyében folyó németoktatást s a pedagógusképzést, tankönyveket lektorált, fordított, konferenciákat szervezett. Neki köszönhető a nemzetiségi oktatás bevezetése az ajkai Bródy Imre Gimnáziumban – ott, ahol a 2012-es nyugdíjazásáig németet és nemzetiségi népismeretet tanított. Oswald József 2000 és 2009 között a Magyarországi Német Iskolák

Szövetségének elnöki tisztségét is betöltötte. Nyugdíjas-ként is aktív: szülőfaluja német önkormányzatának elnöke, Veszprém megye német önkormányzatának alelnöke, emellett Városlőd nyelvjárását kutatja.

Schön Mária (Hajós)

nyugalmazott pedagógus, néprajz- és nyelvjárás-kutató, kórusvezető.

Hajós német folklórja a legjobban dokumentáltak közt van országunkban – és ez különösen Schön Máriának köszönhető, aki 1943-ban született a Bács-Kiskun megyei településen. A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem német és magyar szakán szerzett diplomát, s azt követően Bátaszéken, Kalocsán és Hajóson tanított. Az 1980-as esztendőkből kezdte kutatni a hajósi németek néprajzát. Fáradhatatlanul gyűjtötte a nép- és gyermekdalokat, mondókákat, meséket, hiedelmeket és vallási szokásokat. Munkája nyomán mára a település paraszti életének valamennyi területe dokumentálva van. Gyűjtőmunkája eredményeként számos olyan – részben az oktatásban is használt – kiadvány látott napvilágot, amely például olyasféle érdekességekről is beszámol, mint a Nap hajósi folklórja, a helyi legendák Szűz Máriáról, a germán istenvilág nyomai a hajósi néphagyományban, vagy épp a helyi parasztság gondolkodásmódja. Schön Mária 15 esztendőn át vezette a kisváros német énekkarát, és marandót alkotott a helyi sváb nyelvjárás írásbeli megörökítése terén is. Ő kezeli, bővíti és mutatja be az érdeklődőknek a helytörténeti gyűjteményt, régi varrógépeket gyűjt, a városi televízió német nyelvű műsorának riportere volt, országsszerte előadásokat tart.

Az országos gálán fiatalokat is kitüntettek: immár tizenötödik alkalommal vehették át a Koch Valéria Díjat a kiemelkedő tanulmányi eredményt és a német kultúra ápolása terén különleges aktivitást felmutatni tudó középiskolások, valamint egy diploma előtt álló főiskolás, illetve egyetemista, aki nemzetiségi témában végez eredményes kutatásokat. Az idei gála kitüntetettjei:

Czigány Matthias Markus

(Koch Valéria Iskolaközpont, Pécs)

Az érettségi előtt álló Czigány Matthias Markus Münchenben született, kisgyermekkorra óta Újpetrén él. Mind a családja, mind pedig a környezete nagyban támogatja magyarországi német identitásának kibontakozását. A kultúraápolás számos területén jeleskedik – úgy iskolai keretek közt, mint lakhelyén. Rendszeres résztvevője különféle szavalóversenyeknek, a Baranya megye több településén évente színre vitt János Passió előadás résztvevője, az újpetrei tánccsoport és hagyományőrző egyesület tagja, három hangszeren játszik, rendszeresen fellép iskolája és faluja fúvószenekaraival. Az iskola kórusában és más csoportokban is énekel, szívesen méretteti meg magát különféle versenyeken. Visszatérő résztvevője a magyarországi német fiataloknak évente megrendezett filmes versenyeken, és ifjúsági segítőként működik közre német nemzetiségi táborokban.

Nagy Szonja

(Német Nemzetiségi Gimnázium, Budapest)

A budapesti Nagy Szonja a XX. kerületi gimnázium végzős tanulója. Azért választotta ezt a középiskolát, mert tudatosan készült a német nyelvre és a magyarországi német hagyományok minél teljesebb megismerésére. Érdeklődése kisgyermekkorára vezethető vissza, azokra a feledhetetlen időszakokra, amelyeket a nagyanyjánál töltött Németor-

szágban. A hagyományörzés számos területén tevékenykedik: tagja a csepeli német ifjúsági tánccsoportnak, az iskola kórusának, néprajzi kutatásokat végez, honismereti táborokba jár. Némettudását különféle nyelvi versenyeken teszi próbára, miközben folyamatosan fejleszti is azt – például ösztöndíjak segítségével.

Holczinger Szandra

(Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest)

Holczinger Szandra Bakonyszücsről származik, a helyi német nyelvjárást beszélő és a kultúrát ápoló közegben nevelkedett. A veszprémi Lovassy László Gimnáziumban töltött éveit nagyban meghatározta a tánc, az ének, a zene és a színjátszás szeretete, valamint a német néprajz és nyelvjárási kutatása. Az érettségit követően egyszerre két úton is elindult: Górnagy Mária Színitanodájában tanult, majd a váci Apor Vilmos Főiskolán végzett német nemzetiségi óvodapedagógusként. 2017-ben BA-diplomát szerzett az ELTE Bölcsészettudományi Karának német nemzetiségi szakán. Tanulmányai során részt vehetett a dr. Erb Mária vezette, a magyarországi németek nyelvjárási szótárát elkészítő projektben. Diplomamunkáját dr. Manherz Károlynál írta a bakonyszücsiek ünnepeiről, a faluban élő emberek életének fontos állomásairól. Jelenleg az ELTE német nemzetiségi nyelv és irodalom szakos mestertképzésén vesz részt.

Szandra kulturális területen is igen aktív. A Holczinger-Molnár duó tagjaként német népdalokat ad elő, emellett pedig színészként dolgozik: négy éve tagja a budapesti József Attila Színház társulatának és több más színjátszó körnek. Rendszeresen látható különféle filmekben, sorozatokban. Különösen büszke arra, hogy egy, a magyarországi németek elhurcolását feldolgozó filmben is közreműködhet.

A rendezvényt a Németország Szövetségi Köztársaság Szövetségi Belügyminisztériuma támogatta.

Máy Péter felvételei

Színes
képösszeállításunk
a hátsó borítón
látható!